

Nodokļu iekasēšana – izraušanās no apļa

LTRK darba konference. „Ēnu ekonomika Latvijā: Kā iedegt gaismu?”

Gundars Kuļikovskis. FIDEA SIA

Tēzes

- ▶ Problēma
- ▶ Morāle. Populāri uzņēmēju argumenti.
- ▶ Ilgtspējīgs nodokļu režīms.
- ▶ Kā izrauties no apļa?

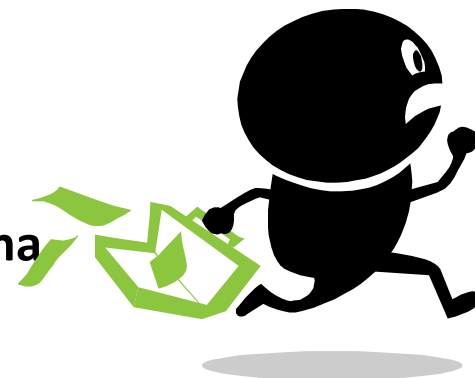
Problēma

Slikta politika

Nodokļu nemaksāšana

Neizpratne par budžetu

Vājš pieprasījums (politikas)

Nodokļi, kā brīvprātīgs maksājums

- ▶ Brīvprātīgs maksājums?
- ▶ Neapmierinātība un nodokļu nemaksāšana - Korelācija vai cēloņsakarība?
- ▶ Tests brīvprātībai.
 - ▶ Vai ir kāds kurš neizmanto nodokļu atlaides un atbrīvojumus?

Bizness, kurš nevar samaksāt nodokļus

Vai iespēja nesamaksāt
piegādātājiem vai
darbiniekiem algas arī
tiek uzskatīta par
attaisnojamu rīcību grūtā
situācijā?
Nodokļi ir objektīva
uzņēmuma izmaksu
sastāvdaļa.

Adaptācija

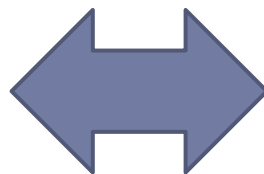

Likvidācija

Ilgospējīgs nodokļu režīms

- ▶ Maksā visi, vai maksā tikai daži.

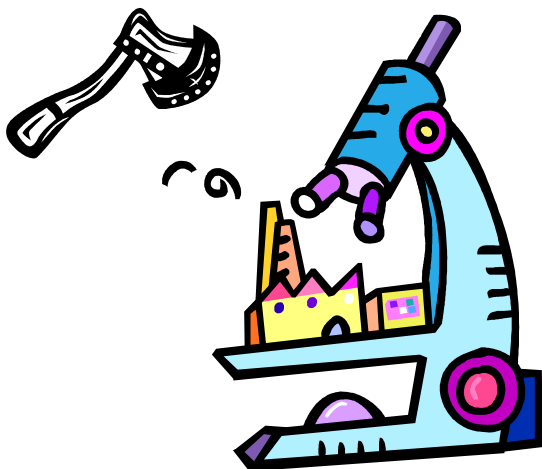

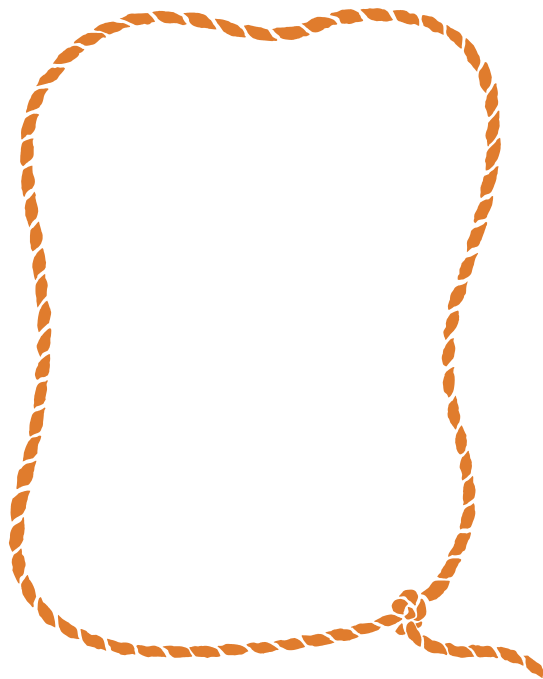
Nodokļi – būtiska «ekosistēmas» sastāvdaļa.
Pašreizējā situācija uzņēmējiem neizdevīga tomēr
daudziem ērta.

Parazīti vienmēr ir un būs vitālāki par derīgiem
radījumiem.

...

- ▶ Valstīs, kur nodokļus iekasē ar cirvi, pilsoņi ar cirvi rokās **pārbaudīs** tēriņus. Nodokļus lūdzot ar asarām acīs, pilsoņi ar asarām **noskatīsies** uz to izšķiešanu.

Izraušanās no apļa

Risinājumi izejai no situācijas.

Kā pārcirst cilpu?

▶ Problēmas:

- ▶ Nodokļu nemaksāšanas sistēma - epidēmija
- ▶ Ierobežoti resursi
- ▶ Sodī - īstermiņa ieņēmumi ar neapzinātu izmaksu bāzi
- ▶ Kurš ir bez grēka? Vai visi sodāmi?

▶ Cerības

- ▶ **Nākotnē vēl neiekasētie nodokļi vēl nav izkrāpti!**
- ▶ VID vēl eksistē un blakus ir valstis no kurām ņemt piemēru.

Cilpas ciršana

- ▶ Fokusēties uz nākotni
- ▶ Iesaistīt sabiedrību
- ▶ Atņemt pelēkajai zonai sistēmu
- ▶ Atbrīvoties no pagātnes rēģiem
- ▶ Apbruņoties ar pacietību

Fokusēties uz nākotni

- ▶ Fokusēties uz nākotni:
 - ▶ Koncentrēt resursus sistēmas un disciplīnas ieviešanai
 - ▶ Pārdalīt resursus par labu nākotnes nodokļu nemaksāšanas novēršanai
- ▶ Novērst bezjēdzības
 - ▶ Kases aparāti, kuri nedod labumu...
 - ▶ Palielināt atbildību par izvairīšanos
 - ▶ Par kļūdām nesodīt vismaz pirmās reizes
 - ▶ Iekasēt nodokļus nevis soda naudas

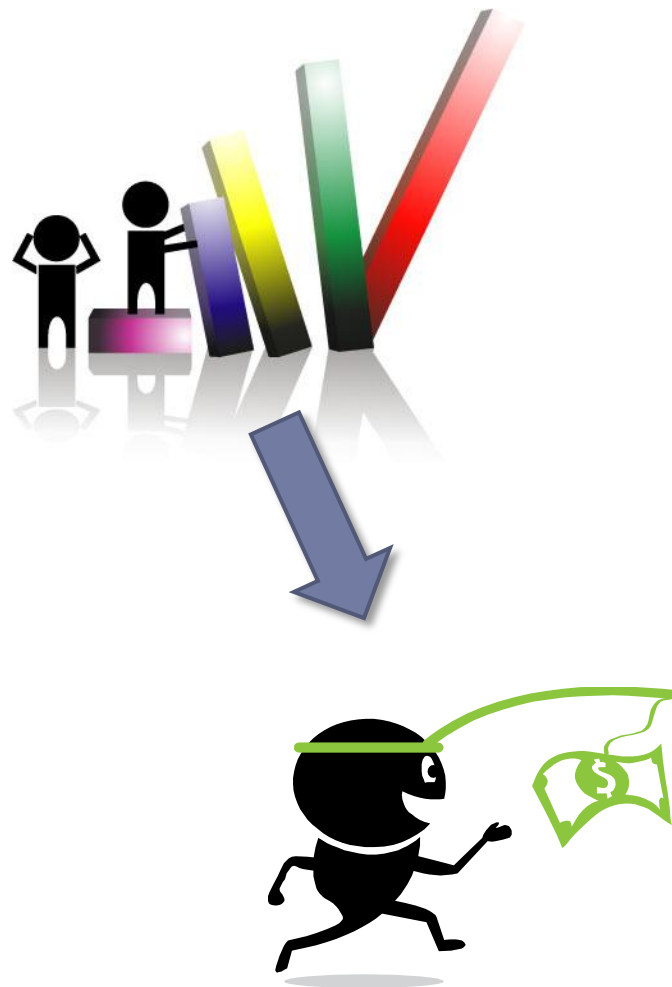
Iesaistīt sabiedrību

- ▶ Prēmijas svilpes pūtējam.
 - ▶ Nodrošināt iespēju ziņotājiem saņemt daļu no iekasētā soda un nodokļiem
 - ▶ Nodrošināt, ka ziņojumam ir rezultāts un seko darbība
- ▶ Ziņot katram iedzīvotājam, cik viņam ir atņemts nodokļos un kur tas ticis tērēts

Atņemt pelēkajai zonai attiecību sistēmu

- ▶ Darījumā vienmēr vismaz divi.
- ▶ Padarīt jebkuru darījumu pelēkā zonā par neuzticamu:
 - ▶ Vienmēr attaisnot un prēmēt pirmo ziņotāju.
- ▶ Morāle, principi?
 - ▶ Pelēkā pasaulē nekādu! Tas atņem sistēmai spēju funkcionēt.
- ▶ Tā dara citur!

Amnestija

- ▶ Nodrošināt iespēju, ka uzņēmumiem, kuri ir tīri šodien netiek apskatīta viņu «tīrība» vakar
 - ▶ Pie vakardienas grēkiem var atgriezties ar šodienas grēkiem vēl zināmu laiku
- ▶ Nodrošināt, ka uzņēmumiem, kuri darba samaksā pāriet uz tīru samaksu darbinieku ziņojumi par pagātni tiek ignorēti
- ▶ Par neseniem grēkiem, jānorēķinās bez soda naudām
- ▶ Mērķis
 - ▶ Izglābt tos, kuri var adaptēties
 - ▶ Likvidēt tos, kuri nevar/negrib
 - ▶ Izslēgt selektīvas represiju piemērošanas iespējas

Riski?

- ▶ «Morālā trauma» līdzšinējiem maksātājiem
 - ▶ Līdzsvarojas ar priekšrocībām jaunajā tirgū
- ▶ Amnestija ar mērķi iekasēt nedaudz nodokļus, nepareizas dinamikas izraisīšana
- ▶ Nedarot neko – darot vāji:
 - ▶ jaunā Eiropas robeža Latvijas Rietumos un Ziemeļos.

Paldies